

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 2.02.2023 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. z urzędu ze względu na zmianę liczby osób uprawnionych do renty zmienił warunki podziału renty rodzinnej od 1.02.2023 roku. Ustalono, że renta rodzinna przysługuje dwóm osobom, w związku z tym renta rodzinna ustalona dla jednej osoby – S. T. wyniosła 669,22 zł. /decyzja – k.12 akt ZUS/

Decyzją z dnia 2.02.2023 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. z urzędu ze względu na zmianę liczby osób uprawnionych do renty zmienił warunki podziału renty rodzinnej od 1.02.2023 roku. Ustalono, że renta rodzinna przysługuje trzem osobom, w związku z tym renta rodzinna ustalona dla jednej osoby – S. T. wyniosła 454,01 zł. /decyzja – k.nienum. akt ZUS/

Od obu decyzji odwołał się S. T. reprezentowany przez przedstawiciela ustawowego, podnosząc, że wdowa po zmarłym B. T. (1) wraz ze swoją córką, które nabyły prawo do renty rodzinnej, nie zamieszkiwały ze zmarłym, nie interesowały się nim, ani nie utrzymywały kontaktu.

/odwołanie k. 3, odwołanie –k. 2 zał. akt /

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie, podnosząc tożsame argumenty, co w zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie – k. 5, k. 63/

Odwołania od obu decyzji zostały połączone do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia./postanowienie w zał. aktach/

Postanowieniami z dnia 28.03.2023 r oraz z dnia 7.09.2023 r Sąd zawiadomił o toczącym się postępowaniu B. T. (2), informując o możliwości wzięcia udziału w postępowaniu./postanowienia – k. 11 i w zał aktach/

Sąd Okręgowy

ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca S. T. urodził się w dniu (...) W dniu 9.12.2022 r złożył wniosek o rentę rodzinną po zmarłym w dniu 25.11.2022 r ojcu K. T.. Decyzją z dnia 2.01.2023 r wnioskodawcy przyznano prawo do renty rodzinnej w wysokości 1433,69 zł dla jednej osoby uprawnionej.

/okoliczność bezsporna/

W dniu 16.01.2023 r wniosek o rentę rodzinną złożyła B. T. (1) (wdowa po zmarłym), przedstawicielka ustawowa L. K. (1), ur. (...), dla której zmarły był ojczymem. We wniosku B. T. (1) wskazała, że do dnia śmierci męża wspólnie zamieszkiwali i prowadzili wspólne gospodarstwo domowe. Decyzjami z dnia 2.02.2023 r renta rodzinna została przyznana B. T. (1) oraz L. K. (1).

/okoliczności bezsporne , wniosek, decyzje w aktach ZUS/

Od dnia 1.02. (...) uprawnionymi do renty rodzinnej byli: S. T. (syn zmarłego), B. T. (1) (wdowa), L. K. (1) (córka B. T. (1)).

/okoliczności bezsporne/

B. T. (1) w chwili śmierci męża nie pozostawała z nim we wspólności małżeńskiej, nie prowadziła z nim wspólnego gospodarstwa domowego, nie była uprawniona do alimentów, zmarły nie przekazywał jej żadnych pieniędzy. Nie interesowała się zmarłym, nie pomagała, nie uczestniczyła w pogrzebie. Zmarły mieszkał sam.

/informacja ze SM – k. 42, zeznania świadka M. T. – e-prot. z dnia 10.10.23 00:03:40, N. M. – 00:09:19, B. T. – 00:14:06/

Zmarły pozostawił długi, m.in. na rzecz (...) sp (...) – 3593,01 zł, Spółdzielni Mieszkaniowej – 3667,44 zł./protokół – k. 72/

Sąd Okręgowy dokonał następującej oceny dowodów i zważył, co następuje:

Odwołanie jest częściowo zasadne.

Przedmiotem sporu była kwestia podziału renty rodzinnej dla trzech osób.

Stosownie do art. 65 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U z 2023 poz. 1251), renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełniała warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń. Przy ocenie prawa do renty przyjmuje się, że osoba zmarła była całkowicie niezdolna do pracy.

W myśl art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione mają prawo do renty rodzinnej:

- 1) do ukończenia 16 lat;
- 2) do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia.

Wobec powyższej regulacji należy podnieść, iż renta rodzinna przyznana na rzecz L. K. (2) została przyznana prawidłowo, albowiem jest ona pasierbicą zmarłego. Ustawa nie przewiduje innych dodatkowych przesłanek prawa do tego świadczenia w przypadku dzieci drugiego małżonka.

Zgodnie z art. 70 ust.1 pkt 1 w/w ustawy wdowa ma prawo do renty rodzinnej, jeżeli w chwili śmierci męża osiągnęła wiek 50 lat lub była niezdolna do pracy.

Stosownie zaś do treści art. 70 ust.3 w/w ustawy Małżonka rozwiedziona lub wdowa, która do dnia śmierci męża nie pozostawała z nim we wspólności małżeńskiej, ma prawo do renty rodzinnej, jeżeli oprócz spełnienia warunków określonych w ust. 1 lub 2 miała w dniu śmierci męża prawo do alimentów z jego strony ustalone wyrokiem lub ugodą sądową.

Wdowa niespełniająca warunków do renty rodzinnej określonych w ust. 1 lub 2 i niemająca niezbędnych źródeł utrzymania ma prawo do okresowej renty rodzinnej:

- 1) przez okres jednego roku od chwili śmierci męża;
- 2) w okresie uczestniczenia w zorganizowanym szkoleniu mającym na celu uzyskanie kwalifikacji do wykonywania pracy zarobkowej, nie dłużej jednak niż przez 2 lata od chwili śmierci męża.(ust. 4)

Stanowczo odrzucić należy tezę, że istnienie jakichkolwiek związków pomiędzy osobami pozostającymi formalnie w związku małżeńskim, jest już dostateczną przesłanką do stwierdzenia zaistnienia wspólności małżeńskiej. Istnieje bowiem pewien próg intensywności tej relacji, którego przekroczenie pozwala dopiero na stwierdzenie tej okoliczności, co wynika choćby z literalnego rozumienia terminu "pożycie". Ponadto zauważyć należy, że w

odmiennym wypadku ustawodawca w redakcji art. 70 ust. 3 posłużyłby się wyłącznie kategorią prawną pozostawania w związku małżeńskim (zasadniczo łatwym do dowiedzenia), a nie "pozostawania w pożyciu". Wykazanie zatem istnienia relacji o charakterze mniej intensywnym od oczekiwanej w realiach konkretnej sprawy, skutkować będzie odmową zastosowania w sprawie art. 70 ust. 3 ./tak SA W Warszawie w wyroku z dnia 29 kwietnia 2016 r. III AUa 622/15 LEX nr 2109563/

Brak wspólnego zamieszkiwania nie przesądza o braku podstaw do przyjęcia, że małżonków nie łączyła "wspólność małżeńska" w rozumieniu art. 70 ust. 1 . W niektórych wyjątkowych przypadkach oddzielne zamieszkiwanie małżonków nie jest równoznaczne z ustaniem wspólności małżeńskiej w rozumieniu art. 70 ust. 3 . Uzyskanie przez wdowę prawa do renty rodzinnej nie jest uzależnione od wypełniania obowiązków małżeńskich, a nawet nie od pozostawania przez nią we wspólności małżeńskiej w jakimkolwiek innym aspekcie, niż posiadanie tytułu do uzyskiwania świadczeń alimentacyjnych. Z tych przyczyn, ze względu na alimentacyjny cel i funkcję renty rodzinnej, należy stwierdzić, że małżonek, który mieszka oddzielnie, lecz do dnia śmierci realizuje powinność pomocy finansowej na rzecz żony, płynącą z troski o jej potrzeby i wykazuje poszanowanie przynajmniej majątkowych obowiązków małżeńskich, pozostaje we wspólności z małżonkiem, którego opuścił./tak SA w Poznaniu w wyroku z dnia z dnia 22 marca 2016 r. ,III AUa 1381/15 ,LEX nr 2062032/

Przez pojęcie wspólności małżeńskiej, o której mowa w art. 70 ust. 3 u.e.r.f.u.s. rozumie się nie tylko wspólność majątkową, ale również więź duchową, osobistą, emocjonalną i uczuciową./tak SA w Katowicach w wyroku z dnia 1 kwietnia 2015 r. ,III AUa 645/14 LEX nr 2023150/

Znaczenia pojęcia pozostawania małżonków we wspólności małżeńskiej w rozumieniu art. 70 ust. 3 nie da się wyjaśnić bez ustalenia realnych więzi małżeńskich na gruncie instytucji kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Podstawowe normy tego prawa przewidują, że małżonkowie mają równe prawa i obowiązki w małżeństwie. Są obowiązani do wspólnego pożycia, do wzajemnej pomocy i wierności oraz do współdziałania dla dobra rodziny, którą przez swój związek założyli (art. 23 k.r.o.). Ponadto, oboje małżonkowie obowiązani są, każdy według swych sił oraz swych możliwości zarobkowych i majątkowych, przyczyniać się do zaspokajania potrzeb rodziny (art. 27 k.r.o.). W ramach tych zasadniczych regulacji prawa rodzinnego uprawnione jest założenie, że o małżeństwie (art. 23 k.r.o.) oraz o potrzebach rodziny - w rozumieniu art. 27 k.r.o. - można mówić w zasadzie wówczas, gdy rodzina jest związana nie tylko formalnym aktem małżeństwa, ale także realnym (rzeczywistym) węzłem pożycia małżeńskiego, któremu doktryna przypisuje opisowe znaczenie w postaci akceptowanego przez prawo i moralność wzorca, jaki małżonkowie powinni realizować w stosunkach małżeńskich w zmieniających się kolejach życia. Inaczej rzecz ujmując, wymaganie pozostawania w faktycznej wspólności małżeńskiej sprawia, że dla spełnienia tego dodatkowego warunku nabycia prawa do renty rodzinnej nie wystarcza samo występowanie zewnętrznych oznak w postaci istnienia małżeństwa potwierdzonego formalnym aktem małżeńskim, ale konieczne jest zachowanie do dnia śmierci ubezpieczonego realnych więzi małżeńskich w ich rozmaitych wspólnotowych przejawach./tak wyrok SA w Szczecinie z dnia 6 lutego 2014 r. ,III AUa 652/13 ,LEX nr 1461161/

Z ustaleń wynika, że mimo, że małżonkowie pozostawali formalnie w związku małżeńskim, to B. T. (1) w chwili śmierci męża nie mieszkała z nim i nie prowadziła wspólnego gospodarstwa domowego. Żona nie odwiedzała męża i nie kontaktowała się z nim. Nie miała też ustalonych alimentów, ani nie otrzymywała dobrowolnie od niego żadnych kwot.

Powyższe zostało ustalone na podstawie zeznań świadków, w tym częściowo na podstawie zeznań samej B. T., która tłumaczyła się ze złożonego oświadczenia we wniosku o rentę tym, że myślała, że chodzi tu wyłącznie o pozostawanie w związku małżeńskim.

Wobec powyższego brak było podstaw do przyznania renty rodzinnej dla B. T. (1).

Mając na względzie powyższe, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy prawo do renty rodzinnej przy uwzględnieniu prawa do renty rodzinnej dla dwóch osób i na podstawie § 1 tego przepisu oddalił odwołanie ubezpieczonego w pozostałym zakresie, o czym orzekł w sentencji wyroku.

